

Beszámoló jelentés

A Dorogi "József Attila" Művelődési Központ "Kadic Ottokár" Barlangkutató

Szakkörének

1979. évi tevékenységéről

Benedek Endre

Az 1979. év folyamán kutató munkánkat - az előző évekhez hasonlóan - a Sátorkő-pusztai - és a Strázsa-barlangok további feltárása, karbantartása képezte, továbbá a dorogi mészkőbányában robbantás útján feltárt aragonitbarlang és a Pilis-nyergi-viznyelőbarlang továbbmélyítése voltak a feladataink.

a./ A kutató munka váltakozóan egész évben folyamatosan szombat-vasárnaponként folyt.

I./ A Sátorkő-pusztai-barlangot a csoportunk alakulása óta kutatja. Az 1977. évi kutató munka nyomán sikerült a tovább jutás lefelé mélyített akna segítségével. Mintegy 16 m-el mélyebbre jutva a járatokat agyagos törmelék zárta el és a mélyített aknán át a felette fakadó forrás vize lecsurogva az agyagot sárrá változtatta. A járatok tisztítását az aknán át vödörrel történő szállítás is nehezítette és végül az itteni munkát megállította az a sajnálatos eset, hogy a mintegy 10 m mély akna faácsolatai elmozdultak és az akna beomlott. Az elmúlt évben ezt a beomlott aknát kellett újra lemélyíteni és újra kiácsolni. Ez az újranyitás azonban igen körülményes és nagy körülményt igénylő munkát jelentett és emiatt az év végéig csupán 6 méterig sikerült újra lejutni, így az akna újranyitásának befejezése az 1980. évre vár, ugyancsak a járat eltömődésének eltávolítása.

A Sátorkő-pusztai-barlangnál az évben 29 napon 379 fővel 1953 munkaórát töltött csoportunk a feltáró munkával. Ezenkívül a barlang karbantartását végeztük és 8 alkalommal szervezeten különböző csoportok 277 fő látogatóját fogadtuk és vezettük végig a barlangban.

Bz az év sem múlt el anélkül, hogy erőszakos behatolás ne történt volna, a szellőző rács falazatát megbontva hatoltak be a barlangba és a biztonsági zárat is tönkretették. E károk elhárítása is több napi munkát követelt.

II./ A Strázsa-barlang feltárási munkálatai a barlangot lezáró vasajtó többszöri feltörése után annak megjavítására szükséges munkák miatt, valamint a barlang törmelékanyagának kiszállítására szolgáló síneknek illetéktelenek részéről történt felszedése miatt szüneteltek és a szükséges karbantartási munkákra szorítkoztak. Nem is szólva arról, hogy a sorozatos rongálások az itt dolgozó kutatóknak teljesen elvette a kedvét, mivel tapasztalataink szerint ezeket a káros rongálódásokat egyetlen hivatalos szerv sem volt eddig képeses kellő közbelépéssel megszüntetni.

Itt 12 napon 75 fő 182 munkaórát teljesített a karbantartás során.

III./ A Pilis-nyergő-viznyelőbarlangban május hónaptól október hóig végeztünk szombat-vasárnaponként munkát. Ezek elsősorban arra irányultak, hogy a nyelő melletti kutatóház mögött további szállás lehetőséget teremtsünk, ezért a kutató-faház mögött ahhoz csatlakozóan a partoldalba mélyítve kb. 8 m hosszú fagerendákból készített kunyhót építettünk és a kutatóház környékén korábban már bekerített táborhelyet új kerítéssel korszerűsítettük. Ezen kívül a barlangból felhúzott törmeléknek könnyebb és jobb elhelyezésére új meddőhányót létesítettünk, ahová a vödörrel a szállítást kifeszített drót kötélre erősített csigakerékhez kapcsolva úgy oldottuk meg, hogy a tele vödör a kötéllel magától kifutott a hányóra. Hasonló szállítási könnyítéseket terveztünk a föld alá is, ehhez azonban a járatok egy részét ki kellene tágitani. Ez persze kézi erővel szinte megoldhatatlannak tűnt. Elhatároztuk ezért, hogy augusztus hóban itt a csoport teljes aktív létszámával 10 napos tábort létesítünk, amikor kompresszort is próbálunk szerezni.

Elkövetkezett aztán az augusztus is és az előkészületek már rendben folytak. Sikerült augusztus 11 és 12.-ére a Dorogi Bányagépgyártól egy mobil kompresszort kölcsön kapni és a helyszíntre szállítani úgy, hogy az utolsó erdő fái közti kb. 150 m-re az úton kézi erővel engedték le a gépet. Közben a tábor már teljesen benépesült, szombat-vasárnaponként 18-20 fő hétközben 7-8 aktív kutató dolgozott. A tábor saját konyhát létesített és a csoport nőtagjai vállalták, hogy főzéssel a kutatóinkról gondoskodnak. A nyelőben a szűk járatrészeket sűrített levegős fejtőkalapáccsal sikerült kibővíteni úgy, hogy azok is alkalmassá váltak a szállítás korszerűbb megszervezésére. Így a közel vízszintes járatban drótkötél kifeszítésével arra függesztve mozgattuk a vödörket, majd a függőleges járat szállítását a föléje beszerelt kis kézi csörlővel könnyítettük. Ily módon a nyelő mélyítési munkáit 7 kutató segítségével sikerült megoldani és így hétköznapokon is teljes lendülettel folyt a munka.

A 10 nap alatt a műszaki előkészítés mellett 240 fő 1510 munkaórát teljesített és 960 vödör törmeléket szállítottak fel a mélybe tartó és eltömődött járatból, evvel mintegy 6 m-t sikerült mélyíteni és a járat mélysége most 41 m-ig van feltárva. Sajnos az eltömődés még tovább tart, így további erőfeszítéseket igényel a feltárás. Az itteni munkát az utolsó napon kerekedett zivatar okozta vízáradat állította meg, ugyanis a nyelőbe lezuduló víz a kutató helyen 60 cm mélyen állt és az elszívárgás igen lassú volt. Így a kutatótábort be is fejeztük és leszerelve a tábort lehagytuk. Meg kell itt még emlékezni arról, hogy a nyelő környékén nincs ivóvíz, ennek biztosítására a Dorogi Szénbánya adott kölcsön egy 2 m³-es víztartályt, melyet autóval szállítottunk a tábor közelébe és ezzel a tábor ivóvíz ellátása megoldódott.

IV./ A Dorogi Mészakőbánya Ujbányájában lévő barlang, melyről az 1978. évi beszámolóinkban már híradást adtunk, képezte az 1979. év elejétől májusig terjedő időszakban az egyik munkaterületünket. A robbantással feltárult tekintélyes méretű barlang járatát a mélység felé már az előző év végén kezdtük a behullott törmeléktől megtisztítani és ezt a munkát folytattuk az év folyamán. A behullott kövek között két olyan hatalmas, mintegy 1,5-2 m³-es is akadt, melyet a kőbánya segítségével robbantással aprítottunk fel. A közel függőleges és 4 m átmérőjű járatot kitöltő törmelék kiszállítása nehéz munkát jelentett, és májusig mintegy 22 m-ről 28 m mélységig sikerült lejutni, azonban az előzetes kutatóakna mélyítése azt mutatta, hogy még további vastag törmelék zárja el a mélybejutás útját, számításaink szerint legalább 90-100 m³ törmeléket kellene

még kitermelni ahhoz, hogy az út a mélybe szabadon megnyíljk. Ez a feladat a mélység növekedését is figyelembevéve meghaladta csoportunk lehetőségét, ezért a feltáró munkát itt beszüntettük.

Ugyanitt a művelés alatt álló kb. 20 m magas kőfalon újabb robbantások nyomán kb. 120 m-rel távolabb újabb barlangnyílás tárult fel, ennek bejárása során kiderült, hogy mintegy 50 m mélységig szabadon járható és végig köröskörül igen gazdagon borítják a falakat az aragonit borsókás képződmények. Ennek a barlangnak a kutatását az ott folyó kőtermelés nem tette lehetővé. Ezeknek a nagyon gazdagon aragonittal disztett barlangoknak a megvédése nagyon indokolt lenne, azonban ez a mészkő termelésének más bányarészbe való áthelyezését kívánná. E barlangok további sorsának ügyében levélben megkerestük a Természetvédelmi Hivatalt, azonban onnan választ sem kaptunk. A Hivatal részéről történő helyszíni szemlére a sürgetésünkre a közeljében fog sor kerülni.

Klíma vizsgálatainkat ez évben is folytattuk és megemlíthetjük, hogy a Sátorkő-pusztai barlang hőmérséklete az év különböző időszakában közel állandó volt, 13,5 C° és 14,5 C° között volt, ugyanakkor a relatív páratartalom 97-99 % között mozgott. A Pilis-nyergi-viznyelőbarlangban, mely nyáron is nyirkos, csak 6 C° volt az átlagos hőmérséklet.

Az FTSK Barlangkutató Szakosztály Központi
csoportjának 1979. évi jelen-
tése

Vidics Zoltánné /szerk./

Tartalom

- Egerszög - Teresztenye térségében végzett kutatások
- Hosszúhegyi-Háromlyuku-zsomboly
Térképezés /Solymár, Vértes-hg./
Kötélbiztosítás elméleti és gyakorlati problémái
Ingázás
Lapkás ereszkedő eszköz
- Rácskai-barlang /Őslények/
- Szalonnai Melegforrás-barlangja
Egyes barlangi képződmények vizsgálatának és bemutatásának új módszere: a négy budai nagybarlang vizsgálati eredményei
Az Országos Barlangverseny "Solymár"
Kapcsolatok, egyebek
Zárszó

- Beszámoló a megjelölt fejezeteket tartalmazza